

- Tisztelettel és segítőkészséggel viszonyult az alkalmazottakhoz, és minden szovátai lakoshoz.
- Mindezekért a szovátaiak hálával és nagyrabecsüléssel gondolnak rá!

Jegyzetek:

1. Fülöp Gábor, Sport utca 2. sz. születési ideje: 1931. II. 9. Jelenleg is él.
2. Fülöp Gábor szóbeli közlése.
3. Fülöp Gábor szóbeli közlése.
4. Fülöp Gábor szóbeli közlése.
5. Fülöp Gábor tájékoztatása.
6. Fülöp Gábor szóbeli adatai.
7. Fülöp Gábor szóbeli közlése.
8. Fülöp Gábor szóbeli közlése.
9. Fülöp Gábor szóbeli közlése.
10. Fülöp Gábor szóbeli adatai.
11. Fülöp Gábor szóbeli adatai.
12. Fülöp Gábor szóbeli adatai.
13. Fülöp Gábor szóbeli közlése.
14. Nagy Béla Adalbert, Szováta, Fő út 49. sz. Születési éve: 1924. Most is él.
15. Nagy Béla Adalbert szóbeli közlése.
16. Nagy Béla Adalbert szóbeli közlése.
17. Fekete Árpád – Józsa András – Szőke András – Zepezaner Jenő: *Szováta 1587-1989*. Székelyudvarhely, 1998.

ZEPEZANER JENŐ

Szováta, egy sikertörténet a Monarchiában II.

Kulcsszavak: *Korond; Szováta-fürdő; fürdőélet*

Korond fürdővendégei a XIX. század közepén Kolozsvárról, Marosvásárhelyről és egy száz km sugarú körön belüli településekről érkeztek. Később a kolozsvári látogatók száma egyre zsugorodott. Marosvásárhely maradt az a város, ahonnan a legtöbben érkeztek. Ezt a helyzetet illusztrálja a mellékelt grafikon. A bejegyzett vendégek közül a legtöbben főleg Marosvásárhelyről és Maros-Torda vármegyéből érkeztek, amit Udvarhely- és Kolozs megyék követtek. A vendégek 43,9%-a érkezett családdal (egy családra négy személyt számítva), a többiek vagy kisebb társasággal, vagy magányosan nyaraltak. Nők és férfiak is nyaraltak barátjójuk, illetve barátjuk társaságában, de rokoni kapcsolat is összehozhatott 2-4 személyes társaságot. A regátba letelepedett iparosok is kedvelték az erdélyi magyar fürdőket, így kis számban Korondra is érkeztek. A század végére megváltoztak az utazás feltételei. A század vége felé egyre többen utaztak egyre nagyobb távolságra, de az utazások célpontjai is átrendeződtek. Ez a jelenség elsősorban a vasútépítések következménye volt, de rövidebb távokon a közutak javulása, kiépítése, az egyre nagyobb teret nyerő reklámozás és nem utolsósorban a „divatos”, (Balaton-melletti, Adriai, osztrák és német) fürdőhelyek nagyobb vonzereje is hozzájárult. Korond elszigetelődött, a megszokott vendégei elmaradtak, vagy útközben Szováta „botlottak.” Egy Szovátán 1904. augusztus 11-én keltezett képeslap feladója a következőket írta: „Korondról utamban lebeszéltek, valószínű tehát, hogy itten megtelepedem. Több mint bizonyos az is, hogy Korondot is megtekintem. Igen szép hely ez, több nemű gyógyhatású sós vízzel rendelkezik. A létszám oly nagy, hogy alig találtam szobát.”

„Kellő közepén a Korond vize mentében nyúlik fel a fő sétaösvény mintegy 300 ölnyi hosszúságra. Ebben és a kút körüli kis téren — mely ivó és egyszersmind vásártér is — összpontosulnak a lakházakhoz vivő ösvények és utak, mutatva, hogy a telep első alapítását egységes gondolat vezette. A fősétátér nem éppen közepén vannak a fürdőházak, végén a fürdő-vendéglős lakás 8 a közétkezési hely, délre nyílt kilátással az egész fürdő-helyiségre, úgy, hogy a ki az egészség e kis szigetére belép vagy arról kimegy, a telep szinte minden pontjáról látható. Korondnak nemcsak ivó borvize, de természeti fekvése is egyezik a gleichenbergivel, sós és gyantás fürdő-vize pedig páratlan tán a földtekén; a kettő együtt a legbiztosabb gyógyszer: főbajokban, ... Nagyon szenvedők eleinte üstben melegített 24—28 fokú vasas borvízben fürödnek, melyhez egy vagy két rész hideg, gyantás sós víz vegyítetik; erősebbek kezdetben azonnal künn a szabad sós fürdőben.” – írta a Vasárnapi Újság 1866. június 1-i számában

Jakab Elek. A szovátai fürdő csak egy évtized múlva jelent meg.

A nyaralásra költött pénz nagyobb része elvándorolt, hiába emlékeztettek az újságok és fürdőismertetőik, hogy nálunk is kitűnők a gyógyvizek, vagy jobbak és olcsóbban lehet nyaralni. Gyógyító hatásában egyenértékűnek tartották:

- Ausee – Szováta;
- Bilin – Bodok, Kászon, Tusnád, Málnás;
- Charlottenbrunn – Korond;
- Franzensbad – Tusnád;
- Gastein – Szejke;
- Geilnau - Előpatak, Homoród, Málnás;
- Gleichenberg - Málnás, Kovászna;
- Gmunden – Szováta;
- Homburg - Borszék, Előpatak, Tusnád;
- Ischl – Szováta;
- Kissingen - Bálványos, Tusnád;
- Selters - Kovászna, Málnás;
- Neuheim – Borszék;
- Pyrmont - Előpatak, Borszék, Korond, Tusnád, Homoród;
- Rechenau - Tusnád, Homoród, Előpatak;
- Schwalbach – Előpatak.

Azonban a nyugati fürdőkkel nem lehetett hasonlóan kényelemmel berendezett és szolgáltatásokat nyújtó fürdőhelyeket szembeállítani. Mindenik jelentősebb külföldi fürdőn volt már vízvezeték, szennyvíz csatorna, villanyvilágítás, fedett sétány az ivókúrát végzők számára, erdei sétány, kórház, gyógyszerár. Híres fürdő orvosok gondoskodtak a gyógyulni vágyó vendégekről. „Nézem a vendégek névsorát. Évente több száz magyar vendég! Ismert és ismeretlen magyar nevek a főúri világból, vidéki nemesi kúriákból. ... A közönség szolgálatára áll [Bécs melletti] Badenben 28 szálloda, 18 étterem, 12 panzió, 18 hotel garni, 12 kávéház, 5 tej- és kávékimérés, 4 reggeliző és borhelyiség. Azon kívül zeneterem, színházak, sportklubok, lovaglás, kocsiszás, csónakázás, kirándulás.” írta 1913-ban a Székely nép. A vendég listák kiadásával és szétosztásával külön kiadó foglalkozott a Rákóczi-forrásról híres Kissingenben. A „Liste der im Jahre 1857 angekommenen und abgereisten Kur- und Badgäste in Bad Kissingen und Bocklet. [Kissingen, 1857.]“ szerint 5443 fürdővendég, 2337 rövid időre, a fürdőre látogató vendég volt a látogatottsága 1857-ben. A vendégek között 14 személy volt királyi családok tagja. Lakhelyük szerint porosz volt 1099, 1070 bajor, 935 orosz, 425 osztrák, ... román 59, moldvai 11. Nem tudjuk, hogy mekkora volt a magyarok száma, mert az akkori politikai beosztás szerint a Habsburg-birodalmi alattvalók egy rovatban szerepelnek.

A hazai fürdők megítélése később sem javult. Külföldön az arisztokrácia és a gazdagok képviselték Magyarországot, vagyis a legjobban költekező réteg vitte pénzét

külföldre. A Bécs melletti Baden (a Rajna melletti Baden Badenig nem jutottam el), meleg vízében mélézva, melyben már Róma katonái és polgárai is fürödtek, jöttem rá, hogy egy igazi nagy fürdőhely létrejöttéhez nem kell sok. Elég ha van a határában, (nem messzebb mint 25-30 km) egy császárváros, ahova egy birodalom pénzei folynak be, a jó k. und k. nyaranta kiviteti magát, a nagypolgárok villasorokat építtetnek, a kispolgárok tódulnak az opera elől induló helyiérdekű vasúton, a sétányok a híres bécsi erdő, a Wienerwald, fái (összesen 40 millió) alatt kanyarognak, hol a szellő is keringő dallamait dúdolja. Az sem mellékes, hogy vagyontokat lehetett veszíteni a kaszinóban. A szórakozás biztosítva volt. „A *biedermeier városka, a történelmi emlékeket is idéző Kurpark – az egykori császári fürdővárosokra jellemző zenekari pavilonnal, ahol nyaranta valóban operett dalok csendülnek fel – kellemes sétálehetséget nyújt. A csinos sétálóutca kávéházai, kisvendéglői csábítóak, s bár kétségtelen, hogy ez a városka is koranyártól mutatja a legvonzóbb arcát, minden évszaknak meg van a szépsége. A Kurpark közepén a Strauss-Lanner szobor emlékeztet arra, hogy az operett (egyik) fővárosában vagyunk: a badeni színház, amely építésze miatt is megér egy látogatást, a legjobb hagyományokat követve egyáltalán nem vidéki színvonalú előadásaival gyakorta idevonzza a kényes bécsi közönséget is. Nyaranta az arénában is rendeznek szabadtéri előadásokat, s vagy tíz éve kaszinó is kiegészíti az esti szórakozási lehetőségeket.*” – írja az útikalauz.

És ha mindez megvan, már csak működtetni kell.

Korond - 1894

